

ความรู้ ทัศนคติ และการรับรู้ข่าวสารอาหารฮาลาลต่อพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษา
ระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

Knowledge, Attitudes and Perceptions of Halal Food towards
Consumption Behavior of University Students in the Three Southern
Border Provinces, Thailand

นภารัตน์ ไวยเจริญ^{1*}, จาริยา อรรถอนุชิต² และจิระวัฒน์ ต้นสกุล³
Naparath Waijaraen^{1*}, Jirawat Tansakul² and Jareeya Arttanuchit³

¹ อาจารย์, คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹ Lecturer, Faculty of Science and Technology, Prince of Songkla University.

² อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Lecturer, Faculty of Education, Prince of Songkla University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะวิทยาการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ Asst.Prof., Faculty of Communication Science, Prince of Songkla University.

* Corresponding author, E-mail: Naparat.w@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ การรับรู้ข่าวสารของ
อาหาร ฮาลาล ต่อพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ
เพื่อหาตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่
3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้แบบสอบถามตัวอย่างนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาของพื้นที่
3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 394 คน การวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และม
ีความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายและฉลากรับรองมาตรฐานฮาลาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.50 มีทัศนคติต่อ
อาหารฮาลาลโดยภาพรวมในระดับมาก โดยคิดว่าอาหารฮาลาลเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศ
และต่างประเทศมีคะแนนมากที่สุด มีการเปิดรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลในระดับมากผ่านสื่อ
โซเชียลมีเดีย ซึ่งสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ เฟสบุ๊ก ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติและการ
รับรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาลกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.80 และ 0.52 ตามลำดับ ตัวแปรทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับฮาลาล
สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีอำนาจ ใน
การพยากรณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารได้ร้อยละ 67

คำสำคัญ: อาหารฮาลาล, พฤติกรรมบริโภค, ความรู้, ทัศนคติ, การรับรู้ข่าวสาร

Abstract

The objective of this research was to investigate a correlation between knowledge, attitudes, and perceptions of Halal food towards consumption behavior of university students in the three southern border provinces of Thailand. Also, it was to find significant variables that can predict the Halal food consumption behavior of the participants. The key instrument was a survey questionnaire employed to the sample of 394 undergraduates in the three southern border provinces. It was found that majority of the participants were Muslims. The result also shown that 79.50% of the participants have full knowledge of Halal food, at the highest level. With regards to the participants' attitudes towards Halal foods, the finding was highly positive which they believed that Halal food is widely known both nationally and internationally, with the highest score. In terms of Halal food perceptions, the finding shown that Halal food has been commonly recognized through social media, which is Facebook, the most. Moreover, there was a significant correlation between attitudes and perceptions about Halal diets and consumption behavior at 0.01. Furthermore, the correlation coefficients shown as 0.80 and 0.52, respectively. Therefore, it can be concluded that attitudes and perception concerning Halal food can predict the consumption behavior of Halal diets, with statistical significance at 0.01 and with 67% of positive predictive power over the consumption behavior.

Keywords: Halal food, Consumption behavior, Knowledge, Attitudes

บทนำ

ในปี 2554 ประเทศไทยจากสถิติประชากรศาสตร์ มีประชากรมากกว่า 65 ล้านคน ร้อยละ 94.6 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาร้อยละ 4.6 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 0.7 นับถือศาสนาคริสต์ เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ภาคใต้โดยเฉพาะ 4 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด และมีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่หนาแน่นมากที่สุด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554)

ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามหรือมุสลิมเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามวิถีที่ถูกบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานและการกระทำที่ศาสนาสั่งห้ามมิได้ตรงปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่าง (ซุนนะฮ์) ในทุกมิติของการดำเนินชีวิตรวมไปถึงข้อบัญญัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ซึ่งมีความแตกต่างจากผู้ที่นับถือศาสนาอื่น คือ สิ่งบริโภคได้หรืออาหารที่ได้รับการอนุมัติ เรียกว่า อาหารฮาลาล (Halal Food) รวมทั้งสิ่งของต้องห้ามหรือไม่สามารถบริโภคได้ เรียกว่า ฮารอม (Haram Food) (พิทักษ์ ก่อเกียรติพิทักษ์, 2543) ซึ่งตรงกับผลการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของชาวอินเดียและปากีสถาน ผู้ศรัทธาในศาสนาอิสลามและยึดมั่นต่อหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด กลุ่มคนเหล่านี้จะปฏิเสธการบริโภคอาหารที่ไม่ได้รับการอนุมัติตามหลักศาสนา และปฏิเสธเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ (Blank, 1998)

ความศรัทธาในหลักคำสอนและความเชื่อในผู้นำของศาสนาอิสลามจึงชี้แนะวิถีการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิม มีผลต่ออัตราการเพิ่มจำนวนประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามมากยิ่งขึ้น มุสลิมที่มีความเชื่อและ

ศรัทธาในศาสนาอย่างแรงกล้าจะมีวิถีการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะการบริโภคอาหารฮาลาลอย่างเคร่งครัด เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจกับคำถาม “ทำไมการบริโภคอาหารฮาลาลจึงได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายทั่วโลก?” ด้วยเหตุผลประกอบหลายประการ อาหารที่สามารถรับประทานได้ทุกศาสนาไม่จำกัด เฉพาะมุสลิม มีความปลอดภัยและถูกหลักการทางโภชนาศาสตร์ อีกทั้งความต้องการบริโภคได้ขยายเป็นวงกว้างตามอัตราการเพิ่มจำนวนประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามมากยิ่งขึ้นในทุกมุมโลก เหตุผลเหล่านี้เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ความต้องการอาหารฮาลาลเพิ่มสูงขึ้น ตัวอย่างเช่น การบริโภคอาหารฮาลาลของโลกมีมูลค่าตลาดรวมประมาณ 150 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 6,750 พันล้านบาท (Riaz, 1998) ซึ่งแนวโน้มตลาดการนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารของกลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามมีมูลค่าการนำเข้ามากกว่าปีละ 350 พันล้านบาท แต่ประเทศไทยยังมีส่วนแบ่งทางการตลาดเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยด้านวัตถุดิบไม่เพียงพอ ความเชื่อมั่นในการรับรองมาตรฐานเครื่องหมาย ฮาลาลบนสินค้า ต้นทุนสูง ระบบโลจิสติกส์ไม่มีประสิทธิภาพ และขาดการวางแผนการตลาดที่ดี เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดอาหารฮาลาลในต่างประเทศได้

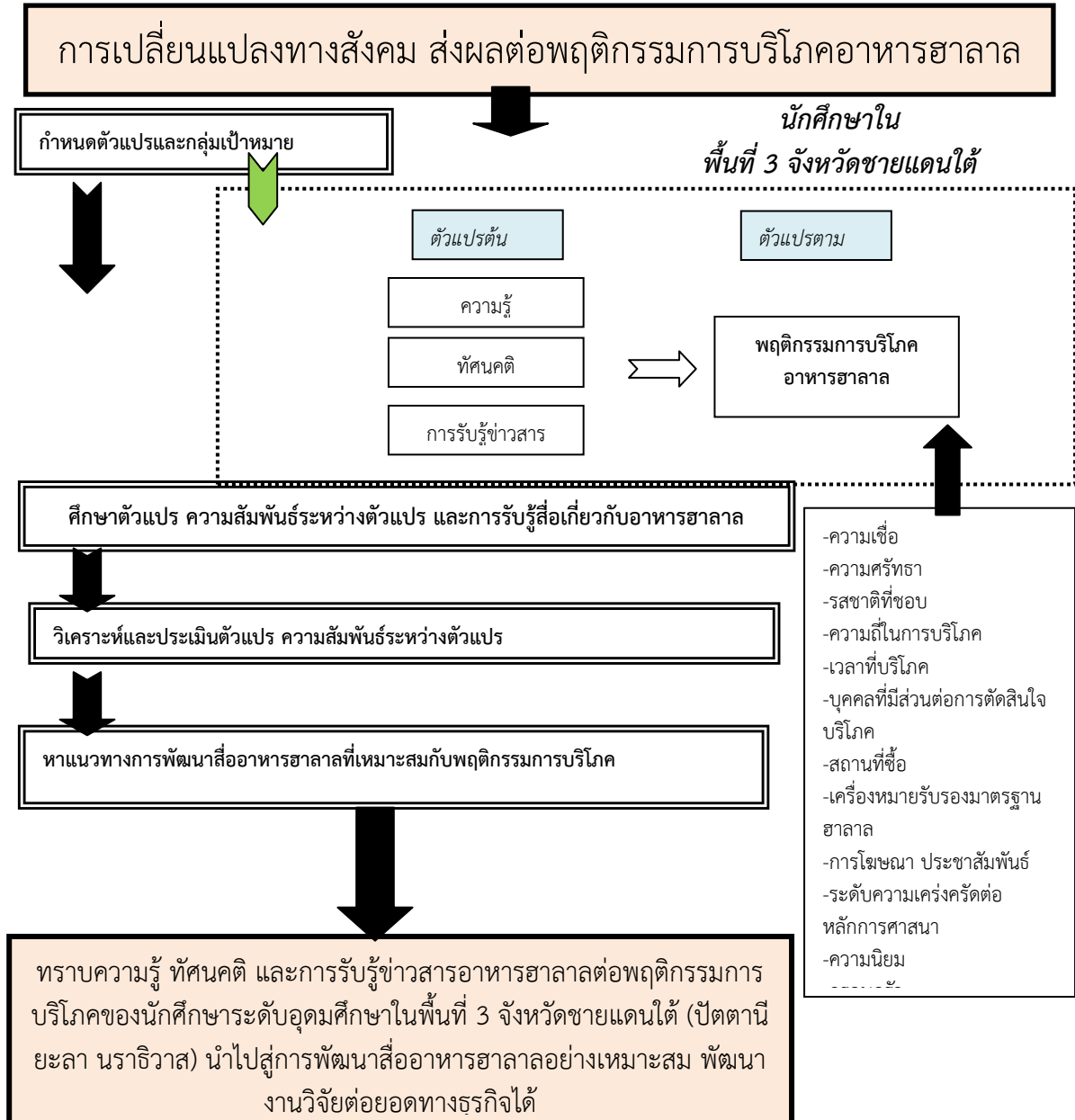
ปัจจุบันมีการพัฒนาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์การอาหารเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดการค้าและการลงทุน สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงจากสังคมในอดีตที่ผู้บริโภคนิยมความสะดวก ง่าย และใช้เวลาน้อยในการเลือกซื้ออาหาร เช่นเดียวกับ สมยศ หวังอับลูเลาะ (2556) กล่าวถึงพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลของชาวมุสลิมที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมมุสลิมในอดีต ส่วนใหญ่นิยมบริโภคอาหารฮาลาลสำเร็จรูปมากขึ้น แตกต่างจากมุสลิมในอดีต ที่นิยมปรุงอาหารรับประทานเอง ดังนั้น อาหารสำเร็จรูปที่ผลิตเพื่อจำหน่ายอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน จึงอาจมีความเสี่ยงหรือมีการปนเปื้อนกับสิ่งปนเปื้อน ดังนั้น จึงมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการเลือกซื้ออาหารฮาลาลของชาวมุสลิมที่มีความเชื่อและศรัทธาและต้องการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติอิสลามอย่างเคร่งครัด อีกทั้งมุสลิมในปัจจุบันยังขาดความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาล ซึ่งต้องการการเรียนรู้ การรับรู้ ข่าวสาร และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามที่กำหนดในศาสนบัญญัติอิสลาม เพื่อเพิ่มความมั่นใจในพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลมากยิ่งขึ้น

การวัดความรู้ ทัศนคติ และการรับรู้ข่าวสารด้านอาหารฮาลาลที่จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลของชาวมุสลิม จึงมีความสำคัญเพื่อค้นหาคำตอบให้กับสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นที่กลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส 3 สถาบันการศึกษาที่มีสัดส่วนของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดอยู่ร้อยละ 96 ด้วยความสำคัญคือเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอิทธิพลและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารนอกบ้าน สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ได้ดีที่สุด จึงเป็นที่มาของการวิจัยฉบับนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาตัวแปรด้านความรู้ ทัศนคติ การรับรู้ข่าวสารอาหารฮาลาลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) และวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาข้อสรุปในแต่ละตัวแปรและหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะคิด การรับรู้ข่าวสารของอาหารฮาลาล ต่อพฤติกรรมการบริโภคของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้
2. เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้

กรอบแนวคิด

รูปที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อหาตัวแปรด้านความรู้ ทักษะ การรับรู้ข่าวสารอาหารฮาลาล ต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลของนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลามระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยเลือกสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การศึกษาครั้งนี้มีจำนวนนักศึกษารวมทั้ง 3 สถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้น 21,287 คน ซึ่งได้กำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จะได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 394 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi stage sampling) โดยเลือกตัวอย่างจากสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จังหวัดละ 1 สถาบันเพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละจังหวัด การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายปิด (close-ended questionnaire) ซึ่งมีโครงสร้างของข้อคำถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามหรือข้อมูลประชากรศาสตร์ 2. ความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาล 3. ทักษะเกี่ยวกับอาหารฮาลาล 4. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาล และ 5. พฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล การวิจัยครั้งนี้มีการหาความตรงของแบบทดสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเนื้อหาและความเหมาะสมทางด้านการใช้ภาษา เพื่อความถูกต้อง แม่นยำ และความเที่ยงของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบเครื่องมือเบื้องต้น (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 40 คน พบค่าความเที่ยงได้ผลดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาล มีค่าความเที่ยง (Reliability) = 0.619
2. ทักษะอาหารฮาลาล มีค่าความเที่ยง (Reliability) = 0.814
3. การรับรู้ข่าวสารฮาลาล มีค่าความเที่ยง (Reliability) = 0.953
4. พฤติกรรมการบริโภคฮาลาล มีค่าความเที่ยง (Reliability) = 0.931

จึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ มีค่าความเที่ยงเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และตรวจสอบข้อมูลเพื่อพิจารณาความถูกต้องในการตอบของตัวอย่าง และขนาดตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นนำไปบันทึกงโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุคูณความรู้ ทักษะ และการรับรู้ข่าวสารกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล (Multiple Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณความรู้ ทักษะ และการรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้รวมทั้งสิ้น 409 คน พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าร้อยละ 60 และนับถือศาสนาอิสลาม มากที่สุด โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีนักศึกษานับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด ร้อยละ 99.22 รองลงมาเป็นมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ร้อยละ 91.99 และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร้อยละ 87.38 ตามลำดับ การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดมากกว่าร้อยละ

ละ 40 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดของแต่ละสถาบัน

การประกอบอาชีพในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ พบว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีครอบครัวที่ประกอบอาชีพหลัก 3 อันดับแรกเหมือนกันคือ 1. การเกษตร ได้แก่ การทำสวนยางพารา สวนมะพร้าว สวนปาล์ม สวนผลไม้ และอื่น ๆ ซึ่งมากกว่าร้อยละ 40 อันดับที่ 2 มากกว่าร้อยละ 24 ประกอบอาชีพรับจ้าง ได้แก่ กรีดยาง ก่อสร้าง และทำสวน เป็นต้น และอันดับที่ 3 อาชีพค้าขาย อยู่ในช่วงร้อยละ 19.05 -20.90 ตามลำดับ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4-6 คน

ความรู้ทางศาสนาขั้นพื้นฐานของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา นักศึกษามีความรู้ในระดับศาสนาชั้น 7 (มุตะวัชชีฎาฮะฮ) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.19 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ร้อยละ 29.17 และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร้อยละ 25.24 ตามลำดับ ส่วนระดับความรู้ด้านศาสนาชั้น 10 (ชานาวิยะห์) พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาและมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นผู้มีความรู้ด้านศาสนาชั้น 10 มากที่สุด

ความรู้ทางศาสนาขั้นพื้นฐานที่ได้รับขั้นสูงสุดของสมาชิกในครอบครัว พบว่า ทั้งสามสถาบันสำเร็จ การศึกษาทางศาสนาชั้น 10 (ชานาวิยะห์) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด ส่วนอันดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทางศาสนาชั้นพื้นฐาน 3 (อิบตีดาอียะฮ) พบน้อยที่สุด ส่วน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีผู้ไม่ได้เรียนทางศาสนาขั้นพื้นฐานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 14.63 ระดับ การศึกษาสายสามัญสูงสุดของมารดา พบว่าทั้ง 3 สถาบัน มารดามีการศึกษาสายสามัญสูงสุดในระดับ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าอยู่ในช่วงร้อยละ 35-38 รองลงมาในระดับการศึกษามัธยมตอนต้นและตอนปลาย อยู่ในช่วงร้อยละ 20 และมีการศึกษาขั้นสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุดเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 3.00 ส่วนความรู้ทางด้านศาสนาขั้นสูงสุดของมารดา พบว่าแต่ละสถาบันการศึกษามีความหลากหลายของ ความรู้ทางด้านศาสนาแตกต่างกันดังนี้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีมารดาจบการศึกษาทางศาสนาชั้น สูงสุดที่ระดับขั้นพื้นฐาน (ตาติกา) คิดเป็นร้อยละ 26.00 รองลงมาไม่ได้เรียน ร้อยละ 23.50 และจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 (อิบตีดาอียะฮ) มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.00 ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลามีมารดาที่มีความรู้ทางศาสนาชั้นสูงที่สุดระดับศาสนาชั้น 7 (มุตะวัชชีฎาฮะฮ) มากที่สุด คิดเป็นร้อย ละ 24.59 รองลงมาระดับขั้นพื้นฐาน (ตาติกา) คิดเป็นร้อยละ 22.95 และจำนวนน้อยที่สุดคือไม่ได้เรียน คิดเป็นร้อยละ 7.38 และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์มีมารดาที่มีความรู้ด้านศาสนาชั้นสูงที่สุด ระดับขั้นพื้นฐานร้อยละ 28.99 รองลงคือไม่ได้เรียน คิดเป็นร้อยละ 24.64

ความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาล ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ พบว่าจากการวัดความรู้ด้วยข้อคำถามทั้ง 6 ประเด็นจากคะแนนเต็ม 58 คะแนน พบว่ามีระดับความรู้เนื้อหาเกี่ยวกับฮาลาล เฉลี่ย 42.83 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.80 มีค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 7.61 เมื่อพิจารณาในข้อคำถามย่อยสรุปได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เรื่องเครื่องหมาย และฉลากรับรองมาตรฐานฮาลาล เฉลี่ยมากที่สุด 11.13 คะแนน (คะแนนเต็ม 14 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 79.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.19 รองลงมาที่มีความรู้เรื่อง การจัดเตรียม การผลิต การขนส่ง การเก็บ รักษาและการจัดจำหน่ายมีคะแนนเฉลี่ย 3.91 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 และมีความรู้เรื่องความหมายและความสำคัญของอาหารฮาลาล การเชือด สัตว์ และการตรวจวิเคราะห์อาหารฮาลาล ไกล่เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 76 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 7.52 (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) คะแนนเฉลี่ย 2.28 คะแนน (คะแนนเต็ม 3 คะแนน) และ ค่าเฉลี่ย 4.59

(คะแนนเต็ม 6 คะแนน) ตามลำดับ จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เรื่องหลักเกณฑ์ข้อกำหนดอาหารฮาลาล มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 13.42 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.43 คิดเป็นร้อยละ 67.10

ทัศนคติต่ออาหารฮาลาลโดยภาพรวมจากการวิจัยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีทัศนคติต่ออาหารในระดับมาก เช่น ท่านคิดว่าอาหารฮาลาลเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ท่านคิดว่าอาหารฮาลาลมีความพิถีพิถันในการขั้นตอนการผลิตมากกว่าอาหารชนิดอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 และท่านมีความคิดว่า อาหารฮาลาลเป็นอาหารที่ทุกศาสนาสามารถบริโภคได้อย่างถูกหลักโภชนาการ สะอาดและปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 ส่วนนักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับอาหารอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ท่านคิดว่าอาหาร ฮาลาลมีคุณค่าทางโภชนาการ ความสะอาดและถูกหลักอนามัยมีกระบวนการผลิตถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่ออาหารฮาลาล อยู่ในระดับปานกลาง เช่น อาหารฮาลาลเหมาะสมสำหรับการปรุง และรับประทานเฉพาะภายในบ้านเท่านั้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.28 และท่านให้ความสำคัญในรสชาติ ความอร่อย ความสะอาดและราคาถูกมากกว่าการมองหาเครื่องหมายฮาลาล เท่านั้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.38

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลอยู่ในระดับมาก เช่น ท่านบอกกล่าวความรู้จักด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อทราบว่าผลิตภัณฑ์อาหารชนิดนั้นฮาลาล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 ท่านมีความสนใจรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลผ่านช่องทางต่าง ๆ และท่านมีการรับรู้ได้ว่าการปรากฏตราสัญลักษณ์ฮาลาลบนสินค้าใด ๆ จะต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานที่มีสิทธิออกหนังสือรับรองเท่านั้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 และ 1.05 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลในระดับปานกลาง เช่น ภายในสถานศึกษาของท่าน มีการจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการเกี่ยวกับอาหารฮาลาล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04 ท่านรับรู้เรื่องข้อกำหนดขั้นตอนการจัดจำหน่ายอาหารฮาลาลที่ท่านเลือกบริโภค (ทั้งปรุงเอง และเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูป) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 และท่านรับรู้เรื่องข้อกำหนดขั้นตอนการบรรจุภัณฑ์อาหารฮาลาลที่ท่านเลือกบริโภค (ทั้งปรุงเอง และเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูป) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 และนักศึกษารู้จักอาหารฮาลาลร้อยละ 94.20 มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องอาหารฮาลาลจากช่องทางสื่อต่าง ๆ ระดับดี ร้อยละ 44.00 และระดับดีมากร้อยละ 30.00 ตลอดจนมีความต้องการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาล ร้อยละ 94.00 โดยที่ต้องการการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับศาสนบัญญัติอิสลาม ร้อยละ 61.0 รองลงมา กระบวนการผลิต ร้อยละ 52.50 การเชือดสัตว์/ฆ่าแหละ ร้อยละ 45.20 และการจัดเตรียมวัตถุดิบ ร้อยละ 41.50 เมื่อพิจารณาประเภทของสื่อพบว่า นักศึกษาต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลทาง facebook โทรทัศน์ และสื่อ online โดยให้เหตุผลว่าสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก ซึ่งควรจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาหาร ฮาลาลที่ถูกต้อง 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 31.2 และสัปดาห์ละครั้งร้อยละ 24.8 โดยใช้ภาษามลายูกลาง ร้อยละ 22.20 ภาษามลายูท้องถิ่นร้อยละ 21.00 และภาษาอังกฤษร้อยละ 12.50

พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลโดยภาพรวมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลอยู่ในระดับมาก เช่นท่านจะหลีกเลี่ยงการสัมผัสอาหารฮาลาลโดยเด็ดขาด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.18 ท่านเลือกรับประทานอาหารฮาลาลในร้านอาหารฮาลาลที่มีชาวมุสลิมเป็นผู้ปรุง และผู้ขายเท่านั้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09 และท่านมีการตรวจสอบส่วนประกอบ และสารปรุงแต่ง บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลก่อนตัดสินใจเลือกซื้อทุกครั้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.05 นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลอยู่ในระดับปานกลาง เช่น หากท่านไม่เห็นเครื่องหมายฮาลาล ท่านจะสอบถามจากผู้ขายทุกครั้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.18 เมื่อพบเห็นหรือรับทราบอาหารฮาลาล มีสิ่งเจือปนเคลือบแคลงสงสัย ท่านมีการร้องเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 และท่านมีการเข้ากลุ่ม และพูดคุยเกี่ยวกับอาหาร ฮาลาล ฮารอม ในลักษณะชมรม กลุ่มผู้บริโภค เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.19

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความรู้ ทักษะคิด และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหาร ฮาลาล กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล พบว่า ความรู้ และทักษะคิดเกี่ยวกับฮาลาลความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.806 และ 0.526 ตามลำดับ ส่วนความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความรู้ ทักษะคิด และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลจะมีค่าเท่ากับ 0.820 และมีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารได้ร้อยละ 67 ส่วนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ ($R=0.820$) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร ฮาลาล โดยใช้ตัวแปรทักษะคิดเกี่ยวกับอาหารฮาลาลและการรับรู้ข่าวสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยใช้สมการคะแนนดิบ (Raw Score) และคะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ} \quad Y = -0.082 + 0.001X_1 + 0.240X_2 + 0.740X_3$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน} \quad Z = 0.011Z_1 + 0.172Z_2 + 0.721Z_3$$

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเชิงปริมาณด้านความรู้ ทักษะคิด และการรับรู้ข่าวสารอาหารฮาลาลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีวิธีการเก็บข้อมูลด้วยข้อคำถามและวิเคราะห์ผลทางสถิติ พบว่าทั้ง 3 สถาบัน ผู้ตอบสอบถามเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มากกว่าร้อยละ 40 ทั้ง 3 สถาบันมีนักศึกษานับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดสูงร้อยละ 99.22 ส่วนการประกอบอาชีพของครอบครัวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ทั้ง 3 สถาบันมีข้อมูลตรงกัน คือ ประกอบอาชีพการเกษตร ได้แก่ การทำสวนยาวพารา สวนมะพร้าว สวนปาล์ม น้ำมัน ผลไม้ อื่นๆ มากกว่าร้อยละ 40 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4-6 คน ความรู้ทางศาสนาขั้นพื้นฐานที่ได้รับขั้นสูงสุดคือศาสนาชั้น 10 (ชานาวิยะห์) คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันมีความรู้ทางศาสนาขั้นพื้นฐานระดับศาสนาชั้น 7 (มูตะวัชซีฎเาะฮ) มากที่สุด แต่

เมื่อพิจารณารับรู้ของมารดาที่มีการศึกษาระดับสายสามัญชั้นสูงสุดพบว่า ทั้ง 3 สถาบัน มารดาที่มีการศึกษาสายสามัญสูงสุดในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า อยู่ในช่วงร้อยละ 35-38 และมีการศึกษาชั้นสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุดเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 3.00

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาลของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ พบว่าจากการวัดความรู้ด้วยข้อคำถามทั้ง 6 ประเด็น (คะแนนเต็ม 58 คะแนน) นักศึกษามีระดับความรู้เนื้อหาเกี่ยวกับฮาลาลเฉลี่ย 42.83 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.80 ซึ่งมากที่สุด โดยมีความรู้ฮาลาล 3 อันดับแรกคือ เรื่องเครื่องหมายและฉลากรับรองมาตรฐานฮาลาลเฉลี่ยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 79.50 รองลงมาคือความรู้เรื่อง การจัดเตรียม การผลิต การขนส่ง การเก็บรักษาและการจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 78.2 และมีความรู้เรื่องความหมายและความสำคัญของอาหารฮาลาล การเชือดสัตว์คิดเป็นร้อยละ 76 ตามลำดับ แต่มีความรู้เรื่องหลักเกณฑ์ข้อกำหนดอาหารฮาลาลน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 67.10 ความรู้ในการบริโภคอาหารฮาลาลของมีการถ่ายทอดความรู้ภายในครอบครัวตั้งแต่ยังเด็ก โดยผู้ที่ถ่ายทอดคือพ่อและแม่ ด้วยการสั่งสอนและการปฏิบัติให้เห็น จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมีความรู้ในเรื่องอาหารฮาลาลเป็นอย่างดี(เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2545) และสอดคล้องกับยุพิน หะสัน (2546) อธิบายไว้ว่า หากมีความรู้เรื่องอาหารฮาลาลในระดับสูง จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคอาหารฮาลาลมากยิ่งขึ้นไปด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีความรู้เรื่องอาหารฮาลาลมากจะมีความตระหนักในการเลือกซื้ออาหารและผลิตภัณฑ์อาหารที่มีเครื่องหมายฮาลาลมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมบริโภคอาหารฮาลาลตามมา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สรรค์ สະคราญ เขียวนวนิน (2544) ที่พบว่า มุสลิมที่เคร่งครัดต่อข้อกำหนดเรื่องการบริโภคอาหารตามที่ระบุในศาสนาบัญญัติ จะมีความรู้ในเรื่องทางศาสนาเพิ่มมากขึ้น และจะแสดงออกถึงพฤติกรรมบริโภคอาหารฮาลาลที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิม

ประเด็นทัศนคติต่ออาหารฮาลาลของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และเมื่อพิจารณารายข้อคำถามนักศึกษามีทัศนคติต่ออาหารฮาลาลที่ค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.30 สรุปรายละเอียดดังนี้ อาหารฮาลาลเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาหารฮาลาลมีความพิถีพิถันในการขั้นตอนการผลิตมากกว่าอาหารชนิดอื่น ๆ อาหารฮาลาลเป็นอาหารที่ทุกศาสนาสามารถบริโภคได้อย่างถูกหลักโภชนาการ สะอาดและปลอดภัย อาหารฮาลาลมีคุณค่าทางโภชนาการ ความสะอาดและถูกหลักอนามัยมีกระบวนการผลิตถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งนักศึกษาจะให้ความสำคัญในเรื่องรสชาติ ความอร่อย ความสะอาดและราคาถูกมากกว่าการมองหาเครื่องหมายฮาลาล ที่ระดับคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ซึ่งให้ความสำคัญน้อยที่สุด จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกตามความเชื่อ ความศรัทธาในบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับอาหาร ฮาลาลจากประสบการณ์ในอดีต พฤติกรรมการเรียนรู้ของพ่อและแม่ และอิทธิพลจากสังคมมุสลิมที่มีวัฒนธรรมและเอกลักษณ์เฉพาะ สอดคล้องกับผลการศึกษาของระดับความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาล ร้อยละ 73.80 จะมีทัศนคติเกี่ยวกับอาหารฮาลาลในทางที่ดี ซึ่งจะเป็นสิ่งเร้าหรือแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการเลือกซื้ออาหารฮาลาลในทางที่ดีด้วย และมีลักษณะคล้ายคลึงกันในวัฒนธรรมเดียวกัน สภาพแวดล้อมเดียวกัน หรือได้รับอิทธิพลทางสังคมเดียวกัน

ประเด็นการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 โดยนักศึกษามีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลและฮารอมอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.80 มีความสนใจรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลผ่านช่องทางต่าง ๆ และมีการรับรู้การปรากฏตราสัญลักษณ์ฮาลาลบนสินค้าใด ๆ จะต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานที่มีสิทธิออกหนังสือรับรองเท่านั้น นอกจากนี้ นักศึกษารู้จักอาหารฮาลาล ร้อยละ 94.20 มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องอาหาร ฮาลาลจากช่องทางสื่อต่าง ๆ ระดับดี ร้อยละ 44.00 ตลอดจนมีความต้องการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาล ร้อยละ 94.00 โดยมีความต้องการการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลในด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับคือ ศาสนบัญญัติอิสลาม ร้อยละ 61.0 รองลงมา กระบวนการผลิต ร้อยละ 52.50 การเชือดสัตว์/ฆ่าแพะ ร้อยละ 45.20 และการจัดเตรียมวัตถุดิบ ร้อยละ 41.50 โดยต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลทาง facebook โทรศัพท์ และสื่อ online มากที่สุด เนื่องจากมีความสะดวกเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ซึ่งควรจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลที่ถูกต้อง 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยมีความต้องการรับข่าวสารเป็นภาษามลายูกลางมากที่สุด ร้อยละ 22.20 รองลงมาเป็นภาษามลายูท้องถิ่น ร้อยละ 21.00 และภาษาอังกฤษ ร้อยละ 12.50 อธิบายอิทธิพลของการรับรู้ด้วยทฤษฎีกลุ่มสังคม เดอเฟลอร์ อธิบายไว้ว่า ผู้รับสารที่มีลักษณะสังคมคล้าย ๆ กัน หรือกลุ่มเดียวกัน เช่น ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ ภูมิฐานะ วัฒนธรรม ฯลฯ จะแสดงพฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ การเปิดรับข่าวสาร ความชอบต่อสื่อ ในแนวเดียวกันหรือสนใจเหมือน ๆ กัน หรือกล่าวได้ว่า ผลการศึกษาตัวอย่าง มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ คล้ายคลึงกัน มีความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ และวัฒนธรรมเดียวกัน ซึ่งได้รับอิทธิพลทางสังคม และเพื่อน เช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาลและฮารอมของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

พฤติกรรมกรบริโภคอาหารฮาลาลโดยภาพรวมในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ส่วนใหญ่นักศึกษามีพฤติกรรมกรบริโภคอาหารฮาลาลอยู่ในระดับมาก เช่น มีพฤติกรรมกรหลีกเลี่ยงการสัมผัสอาหารฮารอมโดยเด็ดขาดซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.98 ส่วนในประเด็นอื่นๆ มีระดับคะแนนมากกว่า 3.80 เรียงตามลำดับคือ การเลือกรับประทานอาหารฮาลาลในร้านอาหารฮาลาลที่มีชาวมุสลิมเป็นผู้ปรุงและผู้ขายเท่านั้น การตรวจสอบส่วนประกอบ และสารปรุงแต่ง บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลก่อนตัดสินใจเลือกซื้อทุกครั้ง ส่วนการเข้ากลุ่ม และพูดคุยเกี่ยวกับอาหาร ฮาลาล ฮารอม ในลักษณะชมรม กลุ่มผู้บริโภค เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.28 การที่กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรบริโภคอาหารฮาลาลโดยภาพรวมในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 นั้น แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรบริโภคอาหาร ฮาลาลและปฏิเสธการบริโภคอาหารฮารอม ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรม เป็นการกระทำที่แสดงออกของบุคคลโดยมีพื้นฐานปัจจัยหลายด้านที่มีอิทธิพลหรือส่งผลให้เกิดการกระทำ เช่น ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านจิตวิทยา จากผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนในสังคมมุสลิม มีวัฒนธรรมเดียวกัน มีรูปแบบการดำเนินชีวิตคล้ายคลึงกัน ถูกถ่ายทอดวิถีการดำเนินชีวิตตลอดจนพฤติกรรมกรบริโภคจากพ่อ แม่ และบรรพบุรุษผ่านหลักคำสอนของศาสนา ซึ่งศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีการกำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิตให้ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด

พฤติกรรมกรเลือกบริโภคอาหารฮาลาลและปฏิเสธอาหารฮารอม ไม่เพียงแต่การบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพและถูกหลักอนามัยแล้ว สำหรับชาวมุสลิมยังถือได้ว่า เป็นการทดสอบความศรัทธาที่มีต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าด้วยอีกด้วย ซึ่งความศรัทธาต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าถือได้ว่าเป็นลักษณะนามที่ไม่สามารถจะ

อธิบายในเชิงเหตุผลได้ แต่การปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างเคร่งครัด ผลการวิจัยของยุพิน หะสัน (2546) ขยายรูปแบบการใช้ชีวิตของมุสลิมกลุ่มอายุ 18-21 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นตรงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ว่ามีความรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลน้อยกว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่ในช่วงอายุมากกว่า 34 ปี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกระแสบริโภคนิยมในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ขนมขบเคี้ยว อาหารฟาสต์ฟู้ด ลูกอมหรือเจลลี่ เป็นต้น ประกอบกับวัยนี้ เป็นช่วงอายุที่ชอบทดลองตามกระแสนิยม และถูกชักชวนได้ง่าย จึงถูกชักชวนได้ง่ายกว่า แม้ว่าผลิตภัณฑ์นั้นไม่มีตราเครื่องหมายฮาลาลก็ตาม

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความรู้ ทศนคติ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารฮาลาล กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล พบว่าความรู้และทศนคติเกี่ยวกับฮาลาลความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ฮาลาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.80 และ 0.52 ตามลำดับ ส่วนความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความรู้ ทศนคติ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหาร ฮาลาลกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลจะมีค่าเท่ากับ 0.820 และมีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมการบริโภคอาหารได้ร้อยละ 67 ส่วนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ ($R=0.820$) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันฮาลาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2558 สัญญาเลขที่ SAT10H58 ที่มอบโอกาสการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- พิทักษ์ ก่อเกียรติพิทักษ์. (2543). *ศักยภาพด้านการผลิตอาหารฮาลาล: ศักยภาพจังหวัดปัตตานี* กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยุพิน หะสัน. (2546). *รูปแบบการดำเนินชีวิต ความรู้และพฤติกรรมการบริโภคอาหารฮาลาล ของผู้บริโภคมุสลิม*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรรค์สะคราญ เชี่ยวนาวิน. (2544). *หน้าที่ของวัฒนธรรมอาหารอิสลามที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิม*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตมานุษยวิทยา. คณะศิลปศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ หวังอับลูเลาะห์. (2556). *การพัฒนาทักษะการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลของชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานคร*. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2 มิถุนายน พ.ศ. 2559). *ข้อมูลประชากรศาสตร์*. สืบค้นจาก <http://statbbi.nso.go.th>
- Blank, J. B. (1998)., "Mullah on the mainframe: Islamization and modernity among the Daudi Bohras". Havard University.
- Riaz, M. N. (1998)., "Halal Food-An Insight into a Growing Food Industry Segment" International Food Marketing & Technology.